СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 30. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 7 лютого 1933.

VOL. XLI. No. 30. Jersey City, N. J., Tuesday, February 7, 1933. THREE CENTS.

ТРЕБА ВСІМИ ЗАСОБАМИ РАТУВАТИ ЛЮДСЬКЕ ЖИТТЯ, КАЖЕ ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ

ВАШИНҐТОН. — Чи можна ще довше ждати на поправу бизнесу, коли кождий день проволоки приносить нові жертви в людях, які допускаються з розпуки самогубств; коли голодують жінки і діти; коли розбивається родинне життя? — питає Американська Федерація Праці у своїм місячнім звіті, в якім обговорює бизнесовий стан Америки.

У звязку з тим Федерація домагається від федерального уряду великої акції, повзятої на величезні розміри, бо тільки така федеральна акція зможе довести до якогось поліпшення відносин. Федерація Праці каже, що ціни далі спадають, а супроти того неможливо надіятись поліпшення, бо многі товари продають нижче коштів продукції.

Вона домагається від банків великих кредитів на продуктивні ціли, бо тільки в той спосіб можна буде оживити бизнеси, а з ними дати працю 12,000,000 безробітних.

„МАЗЕПА", ОПЕРА ЧАЙКОВСЬКОГО, ПО УКРАЇНСЬКИ НА БРОДВЕЮ.

НЮ ЙОРК. — Заходом Українського Артистичного Театру виставлено минулої суботи в Мекка Темпл у Ню Йорку оперу „Мазепа", скомпонованy славним композитором П. Чайковським. Велика галя, яка містить понад 3,000 слухачів, була виповнена публикою на обидвох бальконах, а не були заняті тільки останні ряди в орхестрі. Публика була у подавляючій більшости українська, але було багато чужинців.

Присутні приняли виставу опери з великою прихильністю. Артистів витано сердечно й оплескувано їх щедро по кожнім акті. Особливу овацію справлено п. П. Углицькому, котрий проводив орхестрою і доложив багато труду до артистичного виведення тої опери.

Разом з ним збирав подяку і п. Чутро, директор Українського Артистичного Театру, котрий виступив теж з балетом.

Сценерія й обстановка вистави були виведені дуже дбайливо. Під тим оглядом вистава робила наскрізь додатне враження.

На особливу увагу заслугує хор, котрий вивязався зі свого тяжкого завдання надзвичайно добре й причинився дуже багато до артистичного успіху вистави.

Опера має багато ліричних, повних драматизму сцен, які дали артистам нагоду виявити свої драматичні й голосові таланти. Ролю гетьмана Мазепи відограв молодий артист п. Черкаський, котрий викликав найбільше враження в останній сцені, де він, попращавшися з умираючою Мотрею, покидає Україну, заповідаючи свій поворот і дальшу боротьбу за незалежність України. Ота сцена дала теж добру нагоду Мотрі, яку відограла пані Сабанієва, розвинути свої драматичні здібности. Голос пані Босінгер, котра відограла ролю Любови, матері Мотрі, звучав добре. Її українська вимова, як на Американку, була теж добра. В ролі Кочубея виступив старий актор, артист п. Михайло Швець, що своєю грою потрясав публику. Як Андрій виступив п. Великанів, симпатичний тенор, котрого публика завжди мило слухає. Партію Орлика відспівав п.Гребенецький з гідністю, а в ролі Іскри виступив п. М. Дідович.

Критик „Ню Йорк Гералд Трибюн" підносить, що, беручи під увагу великі труднощі, получені з виставою такої опери, треба висказатися про ту виставу дуже похвально.

ПРОТИ КОНҐРЕСОВОГО ПРОЄКТУ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ФИЛИПИН.

МАНІЛЯ. — Ґенерал Еміліо Агвінальдо, старий филипинський повстанець, котрий стояв від 1899 до 1901 року на чолі повстанської боротьби проти Злучених Держав, є противний тій незалежности Филипин, яку пропонує конгрес. Він каже, що конгресовий проєкт не вийшов з бажання филипинського народу, а є тільки виразом американських і кубанських цукрових та тютюнових інтересів. Агвінальдо надіється, що коли демократи засядуть у Білім Домі, Филипинці матимуть нагоду добитися в конгресі кращого проєкту незалежности островів.

КОНҐРЕС БЕЗДІЛЬНИЙ.

ВАШИНҐТОН. — Панує загальне переконання, що за тих три тижні, які ще осталися конгресови до праці, він нічого путнього не врадить. І коли мають поправитися відносини в краю, нововибраний президент буде змушений скликати надзвичайну сесію конгресу.

ПРО УКРАЇНЦІВ В ЮГОСЛАВІЇ.

Хорватський денник „Обзор" (з 3 січня ц. р.) помістив довшу статтю про українських поселенців у Югославії. Стаття, писана в теплому тоні, має заголовок „Українці або Русини в Югославії".

В ній подано коротеньку історію старої української кольонії в Бачці, як також історію нових поселень у Боснії та Славонії. — (Укрбюро, Лондон).

НАГОРОДА ЗА КРАСНОМОВСТВО.

Дня 28. грудня м. р. підчас Зїзду в Саскатуні на вечірній програмі відбулися змагання в красномовности між представниками студентських кружків з Вінніпегу, Саскатуну й Едмонтону. Перше місце в красномовности судді змагань признали панні Ользі Кравчук, представниці кружка „Прометей" з Вінніпегу, друге панні Софії Савка, представниці Студентського Кружка ім. А. Коцка з Едмонтону, а третє Федькови Марковському, представникови кружка „Каменярі" з Саскатуну. Панна Кравчук говорила на тему: „Свято Української Держави", панна Савка говорила про обовязки Українки, а Федько Марковський про обовязки Українця. Панну Кравчук, як найкращу бесідницю, нагороджено трофеєм-чашею, яку вона привезла кружкови „Прометей" як доказ своєї побіди й на заохоту будучим учасникам у змаганнях красномовности.

З КРАЇНИ ВСІХ МОЖЛИВОСТЕЙ.

В тому часі, як румунським премієром був Авереску (1920—1927), вибух був у Румунії великий скандал: для війскових цілей закуплено за 300 міліонів леїв хірурґічні прилади, а всі ті прилади були непридатні до вжитку. Румунські власти почали слідство у цій справі. Але внедовзі його припинили, бо не знайшли винуватого, а німецька фірма, що доставляла ці прилади, відмовила якихнебудь зізнань.

Тепер ця німецька фірма збанкротувала. Німецькі суди стали переглядати книги банкрота й знайшли там позицію 92 міліони леїв (біля 5 міліонів золотих), вписаних як хабар, даний деяким румунським особам за те, що вони влекшили доставу хірурґічних приладів.

Німецькі вірителі домагаються судовою дорогою вияснення в справі того хабаря та звороту такої поважної суми.

Чим скінчиться ця скандальна афера, покищо невідомо. Відомо лише, що над тією справою дискутувала оноді румунська рада міністрів.

Це не перша й не остання того року скандальна афера в Румунії.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ МУРИН.

Париська поліція арештувала одного Мурина, англійського горожанина, якого виселено з Франції, а який перебував нелегально в Парижі. Цей Мурин, що є великанського росту (понад 2 метри), дався спокійно арештувати. Однак коли його привели на поліцію і хотіли замкнути до келії, цей Мурин-великан кинувся на поліціянтів і після короткої бійки убив одного з них, а чотирох важко ранив.

ЗА ФАЛЬШУВАННЯ ГРОШЕЙ

В селі Пітричі (пов. Золочів) поліція арештувала Василя Тиктора, шофера. При ревізії, як повідомляє ПАТ, знайшли в нього три фальшиві однозолотівки, гіпсові відливи, матеріял і знаряддя для фабрикування монет. Тиктора передали золочівському судови.

ВЕЛИКИЙ ОБМАН У ПРАЗІ.

Якась пані Скальова прийшла зі своєю приятелькою до одного публичного нотаря у Празі, представила тут свою приятельку як власницю великого дому у Празі, підписали інтабуляцію довгу і пані Скальова дістала з банку понад міліон корон позички на той дім. Все було би дуже добре скінчилось. але правдива власниця дому про це довідалася, зробила великий крик, пішла до поліції та знайшла, хто і як узяв на чужий дім гроші. Очевидно, що пані Скальова опинилась у вязниці, але вже без грошей.

„РЕВІЗОРИ".

У Ярославі якісь два елеґантні панки ходили по пекарнях, переводили ревізію та накладали великі кари, а рівночасно давали зрозуміти, що пекарі можуть викупитися. Пекарі платили, та коли стямилися, що впали жертвою обманців, повідомили поліцію. Поліція арештувала тих „ревізорів". Це інженір Владислав Раковський, бувший контрактовий службовець в інспекторатї праці, та Ст. Стаміровський.

У ВІДНІ НЕ БУДЕ ЦЬОГО РОКУ БАЛІВ.

Віденські часописи пишуть, що у Відні відкликано цього року всі т. зв. репрезентаційні балі, які традиційно відбувалися там кожного року. Як причину відкликання подається загальне важке матеріяльне положення.

НЕЧИСТОТА ПОВІТРЯ.

Повітря, яким віддихають наші легені, має для здоровля кольосальне значіння. Порох є для легенів і для здоровля взагалі дуже шкідливий. Він складається з органічних (волокона одежі, ростинний пилок, кінський гній) і неорганічних (кремянка, глина, вугіль, пісок, лупак) частинок і в додатку з бактерій. Бактерій ніколи не бракне в повітрю; можуть вони бути гнильні (нешкідливі) або заразливі. Вони творять тільки соту частину порохів. Скількість пороху в повітрю є змінна. Айтен знайшов в одним центиметрі повітря, при дощевій погоді 23,000, при гарній погоді 130,000; в кімнатному повітрю 1,860,000, а на суфіті 5,420,000 порошинок. На високих альпейських шпилях знайшов він тільки 210 порошинок в 1 центиметрі повітря.

ВБИЛИ НЕВИННУ ЛЮДИНУ.

Селянин села Волошки, любитівської вол. (Ковельщина), Софрон Войтюк, переходячи коло садиби сусіда, заувaward побачив біля копиці сіна чотирох підозрілих людей. Бажаючи довідатися, що це за люди, підійшов ближче, але підозрілі засипали його градом куль. Тяжко раненого Войтюка перевезено до лічниці, де він помер.

ВИСТАВА ПОЧТОВИХ МАРОК.

Обчисляють, що всіх філятелістів є на земській кулі до 30 міліонів. Для тих філятелістів приготовляють у Відні міжнародню виставу почтових марок, що триватиме від 24-го червня до 9-го липня 1933 р., себто повні два тижні. Досі зголосилися філятелісти з 38 держав і 130 більших міст земської кулі, що хочуть виложити свої почтові значки на виставі. Досі ще навіть приблизно не можуть обчислити, скільки почтових марок загалом буде на цій виставі.

НЕВГАМОВНА СПІВАЧКА.

До Лондону приїхала співачка Тетраціні, колись славна своїм кольоратурним сопраном. Вона має 64 роки і страшенно груба, а всеж має намір дати ще концерт. Коли вона ввійшла до одної крамниці і почула голос Каруза з грамофону, спомин про те, як вона з ним співала у Ленінґраді 1902 р., так її охопив, що без памяти почала в крамниці співати дует.

СЛІДАМИ ПЕТРА ВЕЛИКОГО І КАТЕРИНИ II.

Орган варшавської православної митрополії, „Слово", виходить із себе з того приводу, що православні Українці у Варшаві замовили панахиду по гетьмані Мазепі у грекокат. церкві оо. Василіян при вул. Медовій, не маючи змоги відбути її у православній церкві. У статті „Чи не демонстрація?" („Слово", ч. 73) цей орган не може дарувати о. протоігуменови Решетилї його патріотично-державницької промови на згаданій панахиді, а потім пише на адресу учасників панахиди: „Кождому ясно, що такий спосіб поступовання православних Українців зглядом (!) своєї Православної Церкви є фактично зрадою і так „вірні" не повинні більше її синами називатися". — Сказано ясно і недвозначно: Хто з Українців бажає вшанувати память великого гетьмана і помолитися за нього у церкві, той задуже, бо православній церкві, під проводом митрополита Дениса й інших русифікаторів, що йдуть слідами царя Петра Великого і Катерини II., захотілося такі поминки заборонити. Справді — пора вже православним Українцям перестати (по вислову „Слова") називатися синами тої церкви, якої єрархія не рахується з почуваннями 95 процентів своїх вірних і не дозволяє Українцям помолитися у збудованих ними церквах за душу гетьмана - державника, фундатора й добродія неодної православної церкви.

ФРАНЦУСЬКІ ІМЕНА.

За прикладом большевиків, що вигадують імена для дітей, почали це саме робити і деякі французькі громадяни. „Мери", що дають шлюби, рідко противляться іменам, видуманим батьками, які приходять хрестити дитину, і за останні часи появилися у Франції зовсім фантастичні імена, „Свобода" („Ліберте"), „Париж", „Ліон", „Середземне Море" (Медітеране). Якийсь батько придумав імена „Мадлен-Бастіля"; це автобусова лінія в Парижі від костела Магдалини до Бастилї.

НЕВІЛЬНИЦЬКІ РОБОТИ В ЛІСАХ РАДЯНЩИНИ

БОЛЬШЕВИКИ ВИСИЛАЮТЬ МАСОВО ЛЮДЕЙ З ЛЕНІНҐРАДУ ТА З ІНШИХ МІСТ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — В північному районі радянської Росії большевики переводять конскрипцію сільського населення. Большевики вже почали робити заходи, щоб якнайбільше людей післати в ліси для рубання дерев. В наступному році большевики сподіваються за вивезене за кордон дерево вторгувати значні гроші. За плянами радянської влади все мужеське населення півночи має зявитися на примусові лісові праці. Селяни мусять принести з собою сокири, пили та взагалі все те, що потрібне для роботи, а також зявитися з кіньми й саньми для перевозу дерева. На роботах будуть утворені з селян певні робочі групи, які большевики називають бриґадами. Над кождою бриґадою будуть поставлені певні доглядачі, як це було в часах невільницьких праць. В селах лишаються лише жінки, діти та немічні, а всі здібні до праці мають іти на лісові примусові роботи.

Переводячи в життя пашпортову систему, большевики почали масове виселення з міст тих, кому вони не бажають видати права побуту в містах. З самого Ленінґраду вишлеться таких людей 400,000. Вже почалися масові висилки людей з міст, а ті люди тепер десятками тисяч бродять від міста до міста й від села до села. Большевики тепер думають впровадити також пашпортову систему в селах, щоб тим прикріпити все населення до постійних місць їх побуту. Таким способом населення возьмуть тісніше під поліційний та чекістівський догляд.

ЧЕКІСТИ СИЛОЮ ПОВЕЗЛИ ДО МОСКВИ СВОЮ АҐЕНТКУ.

ПАРИЖ (Франція). — Французька преса повідомляє, що большевицькі чекісти силою вивезли з Берна (Швайцарія) до Москви аґентку чека Марію Єліянову, що працювала в Европі під прибраним іменем Граф. Ця чекістка знала багато в справі вбивства Кутепова три роки тому. Посварившись зі своїм чоловіком, також чекістом, вона загрозила, що відкриє перед світом справу Кутепова.

Після того чекісти примістили її в бернській санаторії для умово хворих. Коли санаторія відмовилася тримати її далі там, бо вона умово здорова, чекісти силою вивезли її до Москви, де вона буде розстріляна. В Европі, коли Граф благала людей вратувати її від рук чекістів, вони говорили, що вона божевільна.

ҐІТЛЕРІВЦІ ПАРАДУЮТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В цілій Німеччині відбулися паради ґітлерівських боєвих відділів та членів партії. Скрізь у парадах на першому місці виднілися прапори цісарської Німеччини. Отсими походами фашисти починають передвиборчу аґітацію в Німеччині.

В параді берлінських фашистів узяв участь канцлер Ґітлер та його міністри фашисти.

РЕЛІҐІЙНИЙ БУНТ У ТУРЕЧЧИНІ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — В районі Бруси вибухло повстання на реліґійному ґрунті. Уряд заборонив Туркам молитися по арабському, а наказав молитися в турецькій мові. Коли муедзін проспівав перший свій заклик у турецькій мові, то правовірні Турки вчинили бунт, який захопив широкі кола ортодоксальних магомедан.

Бунт прибрав такі поважні розміри, що сам президент републики, Кемаль Паша, поїхав до Бруси. Арештовано 60 провідників бунту та кількох магомеданських священиків.

ВЕЛИКА РОБІТНИЧА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН (Англія). — В Гайд Парку відбулася величезна робітнича демонстрація проти зниження заробітної праці та поліпшення в умовах видання допомоги безробітним. Робітництво домагається впровадження скрізь в Англії 40-годинного дня праці.

Великі відділи поліції охороняли порядок, але до ексцесів не дійшло, хоч комуністи старались усіми силами викликати замішання. Всі спроби комуністів порушити спокійний характер демонстрації, в якій взяли участь 70,000 робітництва, не повелися.

ІТАЛІЯ СПРИЯТЕЛЮЄТЬСЯ З НІМЕЧЧИНОЮ.

РИМ (Італія). Якщо у майбутніх виборах Ґітлер дістане більшість у новому парляменті й тим укріпить свою владу в Німеччині на довший час, то Італія прийме політику зближення з Німеччиною. Італія вже давно ставиться до Німеччини з прихильністю й старається з нею разом боротися проти французького панування в Европі.

Та політичні обставини в самій Німеччині досі не давали можности Італії тісніше співпрацювати з Німеччиною на міжнародньому полі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОС ПОЛЬСЬКОГО „ХЛОПА"

В часі, коли польський терор далі шаліє на українських землях під Польщею і коли гинуть на польській шибениці цвіти української молоді, забрав голос „хлоп з Вержхославіц", Вінценти Вітос, добре відомий Українцям з тих часів, коли він був двома наворотами польським премієром. Саме за його влади, себто за влади того, що ходив завжди без краватки, щоби в той спосіб заманіфестувати, що він справжній „хлоп", розпочалося на великі розміри мучеництво нашого народу. І ось тойсамий Вітос, будучи тепер поза владою, хоче використати момент і знову відновити свою політичну карієру. І, як пристало на польського діяча, виступає на публичну арену й зачинає карієру від — нападу на Українців.

В поміщицькім „Курєрі Варшавськім" помістив Вітос статтю „Малопольска Всходня раньше та нині", в якій виступає в обороні польського стану посідання на нашій галицькій землі. Якби бувший польський премієр мав хоч трохи політичного розуму, то не доливав би оливи до вогню і не загострював би українсько-польських відносин, коли вони і без того доходять до найбільшого напруження. А якби він був дійсним „хлопом", значить, якби мав людське серце, то була би зрушилася його совість, коли читав, як поводилися на суді ті українські герої, котрі повисли на польській шибениці. І зрозумів би, що це згинула одна селянська дитина, а друга — робітнича; що оба молодці згинули за те, що не могли довше глядіти на хлопську й робітничу нужду, на ту неволю, в якій доводиться українському народиви жити під Польщею. Та польський „хлоп" на те все не звертає найменшої уваги. Він ще нацьковує усе польське громадянство до того, щоби воно наклонило польський уряд до ще більших репресій проти Українців. І твердить, що теперішній уряд є ласкавий для Українців і Жидів, що наділює Українців державними субвенціями, що дає Українцям спромогу здобувати торговельні ринки і викуповувати камениці по містах. Він закидає польському урядови, що припинив кольонізацію українських земель, та що є супроти Українців уступчивий і толерантний.

Отаким виступом проти Українців зачинає Вітос відновляти свою політичну карієру.

В такий спосіб хоче дістатися до влади, апелюючи до одного, спільного всім Полякам чувства: ненависти до Українців. І дає до пізнання, що як він обійме владу, то інакше розправиться з Українцями. І це Вітос уважає за найліпший арґумент, щоби вийти в Польщі знову на верх.

Д-р М. Масюкевич.

АКТИВІЗМ ЯК ПЕРЕДУМОВА НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

(Докінчення)

Та „Індій" є більше на світі! Визвольний індійський рух має чимало спільних рис зі справою китайської боротьби проти чужинців. Китайці, нарід з найбільшим у порівнанню з іншими числом пястуків та з найменшою ще донедавна в порівнанню з іншими численними народами спадщиною зосередженої й витревалої праці **голов**, — ще не так давно майже зовсім не мали зовнішніх перешкод для свого національно-політичного розвитку. Новітні чужинецькі претенсії на впливи в Китаю датуйться щойно від 1842 року, коли Анґлія після довшої підготовки розпочала там свою політику „відчинених дверей". Нещаслива війна з Японією (1894—1895), як відомо, примусила Китайців погодитися на цілий ряд територіяльно-господарських уступок у приморських смугах і в самім внутрішнім Китаю. Пляново це використали Анґлія, Німеччина, Франція та Росія, котру після 1905 р. спромоглася там випередити Японія. Щойно після закінчення світової війни почали Китайці послідовно боротися проти чужинецьких впливів на їх теренах. Наслідки цього внутрішнього процесу перетворення людського „матеріялу" в суцільну етнічну групу виявились особливо маркантно в останній добі — в тому спротиві, який стрінули на китайській землі японські здобувці. Але, як бачимо сьогодні, Китайці побіджаючи навіть збройно, — залишаються здебільшого переможені.

Китай, ця країна нагод і загадок, подає нам власне своїми останніми подіями приклад того, що **для визволення нації потрібно насамперед голов, а не пястуків.** Таксамо, без усвідомлення спільноти, яке промощує шлях здійснюванню цієї спільноти в щоденних реальних взаємовідносинах, не може розвиватися суцільна єдність етнічної ґрупи. Приклад останньої китайської оборони підкреслює вагу старого досвіду, що успіх визвольної боротьби є передумовлений передусім **зосередженням** активних сил нації та витревалістю її активізму. Це є царина духа, — питання рівня особистої культурности членів нації, що виявляється в здібности одиниць: 1) підпорядкувати особисті інтереси та потреби спільній (національній) меті; 2) реалізувати суцільний звязок поміж думкою (словом) та чином; 3) особистою творчістю виявляти свій конструктивний звязок з нацією, й т. д. Активна участь у визвольній боротьбі нації приносить звичайно для одиниць значні обмеження. Сама боротьба за волю є передумовлена жертвами. Хібаж може розвиватися свідомість національної єдности там, де люди виявляють свої стремління до свободи так, що кожний безоглядно робить, що хоче? Справді, чому тримають кілька тисяч анґлійських вояків цупко тримають у руках понад триста міліонів мешканців Британської Індії, не вважаючи на масові прояви спротиву тубильців? Чому китайська земля, де ще не встигли затертися сліди зрілої старовинної культури, не може оборонитися перед кожним рішучим (збройним або й „мирним" — господарським) наступом порівнюючи нечисленних чужинецьких сил?

Не спромоглися дотепер визволитись ані Індія, ані Китай тому, що ще **ніколи та ніде** пасивна й розєднана більшість (щодо числа) не мала настало **перевагу** в боротьбі з внутрішньо споєною активною та своєю якістю переважаючою — меншістю. Політичне усамостійнення нації звичайно здійснювалося наслідком перемоги в збройній боротьбі (Італія, Греція, Сербія та інші), а передумовою перемоги в боротьбі була передусім свідома чинність. Зосереджена й послідовно-витревала чинність є одною з головних рушійних сил цілого національного розвитку, хоч напрям його безперечно визначають ідеї. Але, як і „віра без чину є мертва", так і незреалізована ідея є тільки побажанням. Невиявлена думка взагалі не є суспільним чинником, а не підперта чином ідея — не залишає по собі тревалих слідів у розвитку суспільних рухів.

Зі становища індивідуальної участи членів нації в її розвитку можемо розріжнити три сторінки при повстанні нових націй: 1) чуттеву, 2) ідеольоґічну та 3) чинну. Чуттево індійська, китайська та деякі інші етнічні ґрупи виявляють своє національне „я" часом навіть масово та спонтанічно, ідеольоґічне „квашення" під кутом **европейського** націоналізму поприщеплювали їм їхні в Европі вишколені земляки — але конструктивний розвиток єдности гальмується слабістю чинного здійснювання активістичного світогляду. Або простіше: активістичні думки вони собі від Европи запозичили, але впертими здобувцями — активістами — на зразок Европейців — вони не стали. Не даремнож Індія та Китай наприклад в соціяльному відношенню сьогодня є найбільше заскорузлими та консервативними країнами світа. Китай є взагалі найбільше консервативною країною в цілому світі.

Не є тут нашою метою розглядати розвиток поодиноких національних рухів. Ми прийшли до важливого питання **чинної** сторінки національного розвитку. На це питання, як знаємо, вже Ґете в мистецькій формі дав відповідь рубом: „на початку був чин"... Дійсно, внутрішній розвиток кожної нації є насамперед змаганням активної меншости з пасивною більшістю. Ця думка не є нова. Пробував її накреслити в своїй утопічній „Державі" Плятон, **свідомо** її реалізував Олександер Македонський, як і пізніші творці „світових" держав, ідеольґій та рухів.

Справді, кожна нова ідея та кожна нова справа завше започатковуються змаганням активнішої меншости з менше активним „загалом". **Але під цією активністю не сміємо розуміти тільки відруховість або саму рухливість.**

„Загал" своїм єством усе був та є тим, що дозволяє себе „вести", а сам не веде. Провідну верству мала та має кожна етнічна ґрупа. У ріжних добах провід етнічної ґрупи складався з ріжних чинників, але завше та скрізь — з тих, що **для даних умов були** в своїй ґрупі найбільше всього здатними, активними та меткими. Таку ролю відгравали військові та жерці в старому Вавилоні, Асирії, Персії й т. д.; подібно тримала в своїх руках провід замкнена в собі родова аристократія в антично-грецьких Атенах навіть за часів демократичного державного ладу; таксамо рішаючу провідну верству в середніх віках творили в Европі лицарські землевласники та духовна аристократія, а пізніше в Франції „третій стан", який за допомогою міжнародного капіталу від часу консолідації французької нації після великої революції аж до сьогодня править Францією; такою провідною верствою в Україні аж до доби Богдана Хмельницького була наша родова шляхта, а пізніше старшинська аристократія, й т. д. Разом з цим бачимо, що коли така провідна верства переставала бути найактивнішим суспільним чинником, захоплювала до своїх рук провід — ґрупа нова. В Україні в другій половині XVII століття ролю провідної верстви фактично на себе перебрали козацькі „низи". Шлях для них промостила безпорадність та кволість здеморалізованої тодішньої шляхти української, а самий вихід у рішаючій ролі на суспільну арену полекшила релігійна боротьба проти унії. Проте суспільно незріла та політично недосвідчена козаччина тих часів не встигла сконсолідуватись у формі загально-національної орґанізації та через це могла тільки заманіфестувати, проти чого бється, але не спромоглась послідовно та ясно виявити — що хоче створити. Те саме, зрештою, явище повторилось у нас після закінчення Світової Війни й розвалу російської імперії, коли хиткий наш у тих часах „третій стан" тратив розвагу під впливом соціялістичних доктрин. У цій площині міститься також одна з головних причин, чому так раптово й трагічно впала українська післяреволюційна держава, дарма, що в нас ще й дотепер часто малюються одинокими винуватцями завойовання України „вороженьки" та „обставини".

Є вже здебільшого скрізь так на світі, що люди звичайно нерадо признають свої хиби чи промахи, а коли й бувають примушені їх шукати, то нерідко виходять з характеристики оточення та обставин. Особливо таким найбільше всього улюбленим і чародійним словом для вияснювання кожного неуспіху являється у нас многозначний вираз „обставини". Обставини — завинили, перешкодили, не дозволили й т. д. На такому ґрунті культ всемогучости „обставин" може навіть виплекати в нації традицію зневіри — засудження наперед на невдачу кожного почину.

А в дійсности розвиток нації є найбільше всього узалежнений не від „обставин", але від людей, що здібні „обставини" творити, зміняти та собі й своїм цілям пристосовувати. Не „сприятливі обставини" (напр. міжнародне політичне положення) творять нації чи прискорюють їх розвиток або рішають про напрямок розвитку, — але провідна верства нанції: люди, що хотять, вміють та мають дані поставитись наперекір обставинам, коли це потрібно. Взагалі це є одна з засадничих передумов кожного творчого процесу. А нація є також власне щоденним творчим процесом. Свідома воля мас творить вісь кожного суспільного почину. Ці психічні чинники, хоч виростають з природніх даних (фізичної екзистенції) всеж стоять понад ними як прояв свідомого й невимушеного володіння. Наскільки ця воля не переходить межі даних (природних і ін., — свідома людська чинність пристосовує обставини до своїх потреб і цілей. Колиж воля ігнорує реальні дані, або безпідставно від них відбочує, — має наслідком чинність ґрупи чи нації тільки невдачі, що супроводять розпучливому борсанню „всіх проти всіх".

Буття нації назверхньо визначається розвитком її державности. Власна державність та усталення підвалин незалежного державництва закріплюють і поширюють національну кристалізацію широких мас етнічної ґрупи. Але ані з хвилею політичного унезалежнення етнічної ґрупи не стає напрямок її національного розвитку раз на завше визначеним.

Віра у всемогучість держави бувала вже часто підірвана історочним досвідом. Розвал могутніх великодержав від найстарших часів (перської, асирійської, римської та ін.) добре ілюструє стару гадку, що не вратує великодержавну міць ані розцвіт великодержавницької ідеольоґії, коли прийде „час" її занику. Стара Спарта, античний Рим, Прусія за часів Фридриха Великого, Столипінова Росія й т. д. подають нам добрі свідоцтва в цьому напрямі.

Саме досягнення власної державности ще не свідчить про життеву здібність нації. Навіть часом є лекше для нації здобути державність, ніж її **втримати.** Бож ні сама революція (державний переворот), ні хвилева перемога в збройній боротьбі, ані зрештою міжнародне „визнання" чи тим подібне не запевнюють державі сталости істнування чи розвитку. Свободи ніхто добровільно нікому не дарує. Самостійність та незалежність нації звичайно здобувається ціною тяжких і крівавих жертв, але й після встановлення власної держави стоїть перед нацією завдання: що дня боронити та розбудовувати свою державність.

Де цей рух не вгаває, там держава зростає,

Як право є передумовлене обовязками, так і свободу попереджає добровільне обмежуванння супроти нації поодиноких осіб і гуртків. Нація, як вираз конструктивної та **невимушеної** (цього бракує в державі, накиненій чужинцями) співчинности „верхів" і „низів", як вияв і програма цілоетнічного активізму, як завдання гуртів одиниць, що підпорядковують своє особисте — спільному, — є наймiцнішою в сучасности рушійною силою всього суспільного розвитку.

Бо нація — цеж вираз збірного активізму етнічної ґрупи (народу), що **під кутом будучини перемагає сучасність.**

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 9 лютого, точно в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів прийти на ці збори, бо є важні справи до обговорення про товариський дім на Джойнер ул. Бо як западе яка ухвала, щоб потому хто з членів не нарікав, що такої ухвали не чув. Хто з членів ще бажав би виміняти стару грамоту на нову (в нових родах), то проситься принести стару грамоту на збори, щоби я міг разом вислати до головної канцелярії. Довгуючі члени зволять вирівнати свої вкладки, щоб в противнім разі не нарікали. — І. Хроновський, предс.; Н. Магомет, кас.; В. Гурянський, секр.

РОМ, Н. Й. Бр. св. Михаїла, від. 121, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річних зборах вибрано уряд на 1933 рік як слідує: Семен Свердюк, пр.; М. Павелко, заст.; Олекса Гадз, секр.; Мих. Павелко, заст.; Теодор Гречкосій, кас.; Іван Лаврук, заст.; Василь Чуйко, Іван Лаврук і Пилип Череватий, контрольори; Микола Лишега і Михайло Кізлик, надзирателі хорих; Василь Чуйко і Пилип Череватий, хоружі; Захар Фицик, дверник. Мітінґи будуть відбуватися кождого місяця в другу неділю по першім, в годині 2-гій пополудни, в У. Н. Домі. Напоминається довгуючих членів, щоби старалися вирівнати свої довги, щоб не було утруднення вимінювати старі грамоти за нові. — Семен Свердюк, предс.; Теодор Гречкосій, кас.; Олекса Гадз, секр., R. D. 2, Vernon, N. Y.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорожська Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 12 лютого, точно в годині 1-ій пополудни, в галі тій самій, де звичайно. Проситься членів прийти і старатись хоч в части сплачувати свій довг, бо місцева каса тепер не може за нікого заложити. Хотяй реформа уже є ухвалена, однак з наших членів ще ніхто не виміняв своєї грамоти, щоби його можна звільнити від плачення вкладок. Попильнуйте себе самих, коли хочете бути дальше членами У. Н. Союза. На тім мітінґу є дуже важна справа до полагодження, а також буде вибір делегата на конвенцію, а се не залежить від місцевих урядників, а від вас, члени; якого делегата виберете, такого будете мати і так вас буде заступати на конвенції. — В. Чмир, предс.; Іван Стлупецький, кас.; В. Тарас, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 357, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 12 лютого, в Мус Гали на Кінґ ул., в годині 1.30 пополудни. Проситься членів прибути на час, бо є багато справ до полагодження і вибір делегата на конвенцію. На тім мітінґу кождий член дістане пояснення в справі виміни **старих грамот на нові. — А. Возний, секр.**

К. Ш.

ЯК ГРИЦУНЯ ЗАГІРНОГО ТРИЧІ ВИБИЛИ

(2)

— Так, хлопче, ти вже тут? — привитала мати хлопця якось дивно гостро. — Ну, тепер ходи в хату!

У хаті зза неньчиних плечей показалася палиця.

— Чекай, синцю, тепер ті твої збитки зі стебельцем! Тепер я тебе поблагословлю. Може вже тоді воно поможе скіпцеви!

І сердита мати стала обробляти Гринуня. Кухарка била Ґринуня по плечах, мати — як кожна добра мати — била трохи нижче. І докладно била — це треба їй признати.

— То гарна мені тайна сповіди, — подумав собі Гринуньо — а почування після сповіди — як це впевняв панотець — також приємне!

А потім більше попозв, ніж пішов, на леваду й поклався біля самого плота в холодну траву. Зелена, вохка трава охолоджує. Гринуньо інстинктовно відчував, що йому тепер найпотрібніше. Як був тяженько побитий, так там небаром уснув.

Якась болюча шарпанина в голові пробудила Гринуня небаром.

Причиною тієї шарпанини в голові не була, напримір, перестуда, як дехто думав би.

Сухорлявий Артемко Сус вибрався вже був шукати збиточника, що зломив був йому бичівно. І знайшов його сплячого в траві. Та, на щастя, він уже чомусь не бив Гринуня, лише забрався до його вух — натягав їх і крутив. Відсіля й походила ця шарпанина, що то Гринуня вирвала зі сну. Гринуньо кричав: „ой-йой, вуха! вуха!" Артемко додавав: ой, ой, моє бичівно!"

А як пустив Гринуневі вуха, були вони синяво-червоні, наче індикові коралі.

Ще ніколи не дісталося Гриневи стільки, що нині. А панотець говорив їм, що щастя та вдоволення, яке відчуватимуть після сповіди, не дасться зобразити; його можна лише відчути!

На другий день рано ледви доволікся до церкви до причастя.

Після причастя вертався Ґринуньо до дому так скоро, як лише міг. Поволеньки, поволеньки верталася йому любов до життя. Бо дома певно не ждала вже його палиця, лише пироги зі сметаною.

Гринуньо зїв усе гарненько, аж вичистив мищину. Одначе їв настоячки. Мати, що правда, приговорювала йому, щоби сів собі:

— Гринуню, сядь собі!

Та Гринуньо лише головою похитував. Учорашня березова каша ще не зовсім застигла.

Коли помаленьки Гриневи вуха перестали пашіти, а також матусине „благословення" поволеньки стало тратити силу, йому назад вертався розум. І тепер без труду доглупався, що це все нещастя, яке впало на нього вчора, взяло свій початок із того, що він загубив спис гріхів.

Якийсь „добрий приятель" знайшов цю його картку та пішов зараз із нею — наче з ціхою — від хати до хати, щоби Гринуневі збитки передати „адресатам". А на доказ, що говорить правду, всюди показував картку з власноручним Гринуневим підписом.

—o—

Пригода з котом.

Ґринуньо був щоправда мистцем у всяких збитках, та його спеціяльністю було мучення котів. Лушпинки з волоських горіхів причіпляв котам ніби черевички, а потім замикав таку кітку на стриху. Там вона, наче ошаліла з того тарахкоту, що супровожав кожен її крок, вганяла по цілім стриху наче скажена.

Стара Хима зірвалася раз серед ночі та стала підкурювати свячене зілля, щоби прогнати „злих духів", що счиняли на стриху такий пекольний гамір.

Раз Гринуньо побачив, як їх пес „Циган" гонив за великою пругастою кіткою. Серце забилося в нього з радости. Цікаво слідкував за перегонами. „Циган" уже малощо не зловив кітки.

— Лапай! лапай! — заохочував Гринуньо „Цигана".

Саме як „Циган" згідно з бажаннями й обрахунками Гринуня повинен був уже мати кітку в зубах, вона вискочила на пліт, зараз зіскочила з нього тай пропала в коноплях.

— А, проклятий пліт! — скрикнув Гринуньо й копнув у пліт ногою.

Та під його чуприною зродилася нова думка:

— Ах, коби то було на пасовищі, що рівнесеньке простягалося недалеко відсіля, без деревини й корчика... не малаб проклята кітка де скритися.

Гринуньо аж підскочив!

— А то булоб раз! А то булиб перегони, що аж гей!

Від неділі до неділі чекав доброї нагоди. Бо на будень то й шкода такої забави. Та така нагода не траплялася. Або батько не кидав хати, або мати цілісеньке полудне сиділа в „пекарні" — все мала якусь роботу, наче наперекір Гриневи.

Одначе Гринуньо вмів ждати.

Аж на Спаса пізно пополудні трапилася гарна нагода. Батько пішов був до кума в сусіднє село із старшим Гриневим братом, мати пішла до Біловусихи троха побалакати. Одна старенька бабуня лишилася дома. Та вона була приглухувата, не могла вже вважати на Гринуня.

— Ну нарешті, — подумав Гринуньо, як з мішком викрався з хати. До цього мішка постановив **зловити кітку.**

— Киць, киць, киць! — кликав він приманчиво пругасту кітку.

Кітка наблизилася трохи, всеж гляділа на Гринуня недовірчиво. Та коли Гринуньо наставив шматочок мяса, кітка стала довірчивішою, **навіть позволила себе взяти на руки. А коли приємно почала муркотіти. Гринуньо шусть її у мішок!**

Тепер спустив „Цигана" з ланцюха та пішов з ним на недалеке пасовище.

Був гарний соняшний день. Ніде не видно було ніодного чоловіка. Як прийшов на пасовище, сказав до собаки: „Ну, Цигане, тепер матимемо лови!" Собака скакав довкола мішка наче скажений.

Коли Гринуньо випустив кітку з мішка, вона зараз побачила, що серед тієї рівнини ніде їй скритися. Вмить вискочила Гриневи на плечі, а з плечей на голову. Впилилася пазурами в шкіру. Так із жевріючими очима та наїженими вусами ждала початку бою.

А Гринуньо із жаху наче ступанів і хоч боліло його — забув кричати. Не рушився теж із місця.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

DNEPROPETROVSK.

I have located some very interesting information regarding Dnepropetrovsk, formerly Ekaterinoslav, that should be of interest to the young readers of "Svoboda."

Dnepropetrovsk is a town in the county of the same name, located in the Ukrainian Soviet Socialist Republic. It is situated on the right bank of the Dnieper River above the rapids in 80° 21' N. and 35° 4' E. at an altitude of 210 feet.

In 1927, under American direction, the construction of a ferroconcrete dam, with sluices and docks allowing ships to pass, and turbines for generating electricity, was commenced. The proximity of manganese, nitre, coal and iron deposits to the station, and of the Zaporozhny alumininum industry is a great commercial asset. Pressure on the railway system will be relieved by the opening of river transport for wheat, timber, coal, iron and other heavy products. The town has iron smelting and metal industries employing more than 50,000 men, and there are also breweries, flour-mills and other smaller industries.

In 1895, it became the center of numerous Franco-Belgium industrial enterprises, and its population has increased from 18,881 in 1861, to 187,357 in 1926. It is a trading center for the agricultural products of the district. (The population at the present time exceeds 200,00).

On the site of the present city there formely stood the Polish castle of Kodak, built in 1635, but it was destroyed by the Cossacks.

Prince Potemkin founded the city, in 1786, and Catherine II, in 1787, laid the foundation stone of its cathedral, which, however, was not built until 1830-5.

Paul I changed the name of the city to Novorossiysk, but its original name was restored, in 1802.

hTe oldest part of the city lies very low and is subject to floods. The civic buildings include a mining academy, an archeological museum and a library.

Theodore Lutwiniak.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

На інвалідів.

Дня 20. листопада місцева громада обходила свято відродження української держави. На жаль, наша громада мала числом й тому не може цього свята так урочисто звеличати, як інші громади. Ми свято обходили тільки панахидою в українській греко-католицькій церкві. У церкві було зроблено гріб, прикрашений зеленкою й березовим хрестом.

Перед Службою Божою до церкви ввійшли 5 стрільців, а за ними два хлопці з українським і американським прапором. Потім гурток дівчат у народних строях, з вінцями й прапорцями. Ця почесна сторожа стояла підчас Служби Божої й панахиди. Перед панахидою о. Скроцький виголосив патріотичну проповідь і візвав громаду до жертв для наших героїв-інвалідів.

Жертви зложили: по $1: Т. Смогула, Й. Петрик, Я. Стечкович, М. Скроцька, П. Кухар, Ю. Датків, Н. Ковальчук, Т. Голембовський, Н. Заворотний, В. Петрів, В. Качмарський, М. Качмарський, М. Буцяк, М. Костина, Й. Харко, П. Крист, А. Беднарчук, В. Петричкович, М. Тижбір, М. Добрянський; по 50 ц.: В. Лучка, І. Струса, Г. Петричкович, В. Синедяк, П. Байко, С. Синедяк, М. Пейко, В. Романець, А. Петрик, А. Кирилюк, М. Бурин, П. Миргаль, П. Кирилюк, В. Качмарський (молодший), О. Буцяк; по 25 ц.: М. Петрик, К. Струса, П. Хрущак, П. Моргаль, С. Моргаль, Е. Петрик, М. Крист, В. Голей. — Дрібними датками 69 ц.; з продажі відзнак $6.25. — Разом $36.44. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Йосиф Петрик.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ.

Activities in the Ukrainian Social Club.

The Ukrainian Social Club of Paterson will hold its first meeting of the new month, Tuesday evening, February 7th, 1933, at 8 P.M. sharp, at the meeting rooms of St. Boniface Hall, 435 Main Street, Paterson, N. J., to complete the final details for the forthcoming Valentine and Sweetheart dance which this club is sponsoring, on February 18, 1933. For folks, both young and old, who like to trip the light fantastic, music will be furnished by the well known radio artist and star, Skipper Garrison and his seven piece orchestra. Skipper Garrison will not only furnish popular American music, but Ukrainian and Polish dance tunes as well. There will be continuos dancing from eight to twelve.

Any girl or boy, from the age of 15 and up, of Ukrainian descent, is invited to attend the meeting. The dues are but $.25 per month.

ТОЛІДО, О.

Вечерк молоді.

Відділ 167 У. Н. Союза, бажаючи притягнути до організації й більшої участи в народнім життю місцеву молодь, улаштував спільний Різдвяний Вечір. Гром. Д. Медецький обяснив стародавні українські різдвяні звичаї, а потім маленькі діти відспівали коляди „Бог предвічний" і „Небо і земля".

Дальшою точкою програми були декламації, в яких змальовано боротьбу наших братів у ріднім краю за свободу. Оті декламації зробили на всіх дуже гарне враження.

Народні танки дуже зацікавили молодь. До танків пригравали Анна й Ольга Миськів та Марія Перій.

Були теж скрипкові соля малих скрипаків.

Діти підучила панна Марія Корнова, студентка з гайскул, а помагала їй панна Валя Мадераш.

Громадянин Михайло Чорний подякував при кінці присутним за участь та заохочував молодь до більшої активности в народнім життю.

Переведено теж збірку, яка принесла $13.40. По оплаченню розходів вислано решту в сумі $7.15 на Світову Виставу в Шікаго.

Жертвували: Д. Медецький $2; по $1: М. Корнова, Г. Миськів, М. Космина, І. Бурак, М. Чорний; по 50 цнт.: Н. Скотинський, Стефанишин, М. Крохмальний, Б. Унисько, Ф. Жуковець, Ю. Ліщук, Н. Білецький і Т. Зьонкевич; дрібними зібрано $1.40.

Михайло Корнова.

УВАГА! МЕНВІЛ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СЕСТРИЦТВО СВ. АННИ

уряджує

БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 11-ГО ЛЮТОГО (FEBR.) 1933 РОКУ

НА М. В. А. ГАЛИ.

Початок балю в годині 6.30 ввечір.

На балі буде приграватi добірна музика.

На цей баль запрошується громадян як з Вунсакет, Потакет, Централ Фалс, і з Провіденс. 30

За добру забаву ручить — **Комітет.**

НЕБУВАЛА НАГОДА! — ВЕЛИКИЙ ОПУСТ ЗА КУРС УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ І БАЛЄТУ

укладу арт. В. АВРАМЕНКА.

ОСІБНИЙ КУРС ДЛЯ СТАРШИХ.

ПРИНИМАЄТЬСЯ ТАКОЖ НА ПРИВАТНИЙ КУРС.

Інформації подає й вписи приймає

АЛЕКСАНДЕР ВАРЕНИЦЯ

інструктор і організатор школи

Від понеділка 6. лютого до суботи 11. лютого вечерами між 8. і 10. год., під числом **35 E. 2nd ST., Cor. 2nd AVE., 2nd floor, NEW YORK, N. Y.** 28,30

ОДИНОКА

ПРЯМА ДОРОГА до СТАРОГО КРАЮ

Впрост до Ґдині.

Вигідні пасажирські кораблі.

ПОЛОНІЯ, КОСТЮШКО, ПУЛАСКІ

Їдьте цими вигідними кораблями, на котрих дістанете домашню поживу в довільній скількости і першорядну обслугу в вашій рідній мові.

НАЙБЛИЖЧИЙ ВІДІЗД:

S. S. "PULASKI" FEBR. 24.

Звертайтесь до місцевих аґентів, або пишіть до:

GDYNIA AMERICA LINE

(Formerly Baltic American Line)

89 BROAD STREET, NEW YORK, N. Y.

315 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.

UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.

110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

НЕДУЖІ МУЖЧИНИ І ЖІНКИ

ВИЛІКОВУЮ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ.

Прийдіть ще нині на лікарські оглядини і вислухайте пояснень щодо вашої справи.

Научними методами я лікую успішно отсі недуги: Шкірні висипки, хронічні чиряки, нервові недуги, шлункові, кишкові й віддихові недуги, загальне ослаблення, нюравтіс (запалення нервів) і хронічний ревматизм горло, легені, віддихові й інші недуги мужчин і жінок. X-Рей екзамінація крови і хемічні проби. Вприскування сироватки і щепінки.

ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ ДАРОМ. — МИ ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. ZINS 110 EAST 16th ST. N. Y.

медичний практик 25 літ. (межи 4-тою Евеню і Ірвінг Плейс).

ГОДИНИ: Денно від 9. рано до 8. веч.; неділі від 9. рано до 4. попол

НЕБЕЗПЕЧНА ПОСАДА.

Невеличка, але надзвичайно знаменна для пануючих відносин подія склалася в останніх днях на шкільному терені у Львові. Це просто неймовірна, але правдива історія, яка має більше повчаючого змісту, ніж цілі довгі теоретичні реферати на тему польсько-українських взаємин.

Перед 15 роками назначив Львівський Ординаріят своїм делегатом до Міської Шкільної Ради у Львові священика, фахового педагога, який почав з природи річи піклуватися єдиною українською міською школою ім. Шашкевича у Львові. Між іншим 8 літ тому він підніс справу назначити туди вчителя, який крім кваліфікацій для звичайних шкільних предметів міг би також вести в школі обрядовий хор. На ту думку навела його і та обставина, що до школи ім. Шашкевича ходить багато молоді з найбідніших родин, які, зайняті щоденною працею, не мають змоги основно займатися морально-релігійним вихованням своїх дітей. Наука обрядового співу мала на цілі вистити дітям вже від малку релігійного духа, звязати їх з церквою і посередньо хоронити від впливу тих течій, які жирують головно на робітничій бідноті. Тому цей внесок мав на меті не лише добро українських дітей, але й суспільних відносин. Колиж ті зусилля делеґата оставались довший час без успіху, віднісся митрополит Шептицький у серпні 1927 р., у звязку з тодішньою редукцією львівського вчительства, до міністра освіти з просьбою назначити для нашої школи такого вчителя. Міністер признав це домагання слушним і поручив львівській кураторії, щоби вона цю справу полагодила. Однак минали роки, а кураторія не спішилася з виконанням того доручення. Колиж внесок українського делеґата впав у Міській Раді, він зголосив відклик до бувшого куратора Свідерського. Одночасно вислав і митрополит до нього письмо, в якому просив поладнати цю важливу для школи справу. Куратор Свідерський, що взагалі віднoсився до проблеми українського шкільництва, як одної з найважніших ділянок загальної проблеми польсько-українських відносин, поважно, прихилився до того відклику і просьби та заявив, що від 1. вересня 1932 р. має прийти до школи ім. Шашкевича предложений йому вчитель співу. Але згаданий куратор несподівано відійшов і не міг перевести в діло свого рішення.

Після того звернулась українська делеґація до нового куратора, п. Ґадомського, та зреферувала йому знову цю справу, підтримуючи свою давню просьбу.

Однак новий куратор, на здивування делеґатів, з місця відкинув їх постулати, та ще й у формі, до якої ті громадяни досі не звикли були. Куратор не прийняв навіть нового кандидата для науки співу. Таким чином упала справа, яку перед тим позитивно вирішив міністер і шкільний куратор. Дрібонька справа одного вчителя співу товклася аж 8 літ і вкінці провалилася! Делеґат Ординаріяту, о. радн. Ол. Стефанович, бачучи, що в таких умовинах не може у теперішніх шкільних властей ні для школи ні для релігійного виховання молоді нічого добути, склав свій мандат до міської Шкільної Ради. Заразом повідомив п. міністра про дивну історію одного скромного прохання.

Ординаріят прийняв з прикрістю до відома резиґнацію о. радн. О. Стефановича і висловив йому велике признання за його працю, яку він вів у користь одинокої української школи у Львові. — („Діло").

ВІДГОМІН НОВО-РІЧНОГО РАДІО-ІНЦИДЕНТУ.

Найбільша англійська радіостація подала підчас виголошування своєї ново-річної ґрограми також коротенькі вістки з кожної держави на континенті, з характеристикою тої держави. Про Польщу було сказано, що це держава, яка витрачує одну третю свого буджету на зброєння і яка „коридором" поділила Німеччину на дві части.

Проти такої „неприхильної для запризяненої держави" пропаганди вніс польський амбасадор до уряду справ закордонних у Лондоні протест. Крім того польська амбасада видала 3 січня ще й осібні звідомлення для англійської преси в тій справі.

На цей протест відповіла англійська преса досить гострою критикою польського уряду. Для характеристики подаємо переклад одної з таких статей. Вона появилася 4 січня ц. р. як редакційна стаття в деннику „Івнінґ Стандард":

„Нове світло на польський протест проти британійського радіо-надавання.

„Не можу зрозуміти, як польський уряд може сподіватися, щоб його „сильну протестаційну ноту", звернену до уряду справ закордонних через польського амбасадора в Лондоні, могли брати в цьому краю серіозно.

„Нота протестує проти того щоби британійську радіо-стацію вживано в цілях пропаганди проти запризяненої держави.

„Я не беруся боронити Б.Б.С. (радіо-стація), чи її спроби пояснювання британійському загалови міжнародніх справ. Але висказ, який вона зробила цього разу, був дійсно маловажний. Радіо-стація подала, що польський уряд видає 30 відсотків державного доходу на зброєння.

„Це строго вірне.

„Польську справу ослаблює ще більше цей факт, що всі континентальні державй, з Польщею включно, налогово вживають своїх радіо-стацій до цілей пропаганди, яка неприязно відбивається на інших націях. В порівнанню до того, коментарі на тему міжнародньої політики, які поробила Б.Б.С. стація, являються зовсім незначними.

„Нота підчеркує, що Польща є запризяненою державою. Польща повинна памятати, що все своє існування завдячує вона нашій державі (Англії). Даючи найменші услуги, загарбала вона найбільшу нагороду від Мирового Договору.

„Палмерстон був би вкинув польську ноту до коша. Наш теперішній уряд справ закордонних більш увічливий. Він в дійсности поносить навіть і відповідальність за той надутий тон, у якому написана нота. Даючи передчасно польському заступництву рангу амбасади, заохотив він польське жабу грати ролю вола".

(Укрбюро, Лондон).

ПОДЯКИ.

Складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за скоре виплачення посмертного по моїй жінці Анні Мартинів. Також щиро дякую урядникам від. 245 в Трентоні, Н. Дж.

Микола Мартинів.

Я, нижче підписаний член Бр. св. Георгія, від. 135 У. Н. Союза в Смок Рон, Па., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50.

Андрій Мовчан.

Щиро дякую головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені $50 з фонду запомогового, котрі стали мені помічю у моїм прикрім положенню.

Александер Дзира,
член від. 82 У. Н. С.

Д-р Павло Дубас,
(Філаделфія, Па.).

ОХОРОНА ЗДОРОВЛЯ

„Чоловік сотворений, щоби був здоровий. Наука медицини переміниться згодом у науку охорони здоровля як в науку лічення. Найліпшим ліком є праця активну і розумну участь у світі і правах природи", — так сказав д-р Еразмус Дарвін в 18 столітті. Вже від давніх часів лікарі думали про те, що охорона більше варта як саме лічення. Хінці вже давно пізнали добро цеї методи охорони здоровля і там лікарі дістають платню від родини так довго, як у родині всі здорові. Коли хто захорує, лікар не дістає платні, доки людина не виздоровіє. Тому лікарі охороняють всіх клієнтів, щоби не попали в недугу. Практична метода!

Поняття і вартість охорони починають набирати поваги в Европі й Америці допера тепер. Міліони долярів витрачують в Америці на вияснення публиці, як охоронитись від таких недуг як сухоти і рак. Від часу практичної аплікації таких порад смертельність від тих недуг нагло впала. Охорона є ліпша, і дешевша від лічення.

Охорона є забезпеченням і те забезпечення є новою наукою медицини і дентистики. Одні люди слухають невинного й інстинктовного розуміння цілої правди охорони здоровля. Інші учаться допера з гіркої практики і своїх прикрих досвідів на собі, або придивляючись страшним трагедіям інших у хірургічних інституціях, бо це дуже тяжко нагло змінити спосіб думання людини, практикований довгі генерації. Однак наука і знання мусять освободити людський ум від таких традицій і виховати людину з розумним світоглядом.

Цілу охоронну акцію здоровля можна найліпше представити собі в формі трикутника. Перше рамя трикутника називаємо: жерело заражуючих чинників; друге: передача заражуючих чинників, а третє: жертви, яким загрожує зараження. Більшу часть праці у виконанню перших двох рамен трикутника роблять уряди держав. Уряди держави стараються контролювати жерело заражуючих чинників через інспекцію продуктів, ввозу, кварантани, ізоляцію заражених, винищення жерела, як мух та комашні, що передають і переховують бактерії. Приміром відомо, що така страшна заразлива недуга як малярія є в Америці дуже а дуже рідка. А збулися її в такий спосіб: Пізнали, що бактерії, які спричинюють малярію, множаться не в людині, а тільки в жолудку звичайного комара. Там в жолудку комара молоденькі бактерії підростають. Комареви ті бактерії нічого не шкодять. Коли вони підростуть, не люблять свого старого дому, а ждуть, як комар кусає чоловіка. Тоді пхаються через носик комара і переходять у людську кров. Тут зачинається їх бенкет, а результат звісний: малярія.

Щоби знищити малярію, треба було знищити жерело, а в тім випадку — комара. Але як? Знали, що комарі розмножуються в запущених озерах та ставах, та що такі молоденькі комарики, повні малярічних бактерій, виставляють свої носики з води, щоби набрати свіжого повітря. Щоби ті орди комарів знищити, виставлено поляти такі місця в багнах густим олієм. Олій тримався на воді, а що був густий, комарики не могли пробити цього олію своїми носиками і всі потонули з браку повітря. Зі смертю того малярійного комара зникла малярія. Дуже мудро, а скільки то праці коштувало дійти до того розуміння. Нехай цей примір буде образком охорони, яка лежить у винищуванню місць і жерел розмножування заражаючих чинників.

Друге рамя трикутника, а то передачу заражаючих чинників з одної особи на другу, уряди держав стараються викинути через недопущення здорових до слабих, закриванє шкіл підчас епідемії, чищенням води і молока, забороною звороту дарунків зі шпиталю, хемічним чищенням кімнат, що держали хорих і т. п.

Третє рамя трикутника уряди стараються викинути через загальне піднесення стану здоровля, защіплення проти віспи, дифтерії, шкарлятини, тифу, чуми і ін., однак вислід і добрий успіх в тій галузі залежить вже найбільше від самої людини, яка повинна сама старатися себе охоронити. В головній мірі треба старатися задержати відпорність, якою природа так щедро чоловіка обдарила через періодичні оглядини і винищенням місць т. зв. фокальних заражень (фокал інфекшен). Осідком першевісних фокальних заражень є зубні мігдалики, аденоїди, носові ями (сайнус) і загноення зубів. Зуби треба держати в найбільшім порядку. Коли позволиться зубам гнити, нерв у зубі умирає і такий неживий зуб є завсіди заражений. Зараження переходить на кінець коріння зуба і там бактерії розвиваються і розмножуються в кости. Там творяться т. зв. фокальне зараження, яке можна порівняти до жолудка комара в попереднім примірі про малярію. З того фокального зараження бактерії мандрують з кровю по цілім тілі і дають тимсамим причину до дуже серіозних комплікацій і втрати здоровля.

Охорона лежить у тім, щоби недопустити до фокальних заражень.

Уряди стараються про нас, знання медицини охороняє нас, здоровий розум учить нас, а ум наш далі лишається упертим і не позволяє нам збутись традицій та приноровитись до мудрих рад новішого знання. Чи так маємо далі поступати і називати себе — розумними людьми?

ОТСІ ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОДАЄТЬСЯ ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ:

ГАЙДАМАКИ або ІЛЮСТРОВАНИЙ КОБЗАР Т. Шевченка з дуже гарними ілюстраціями, виданий артистом А. Г. Сластьоною. Формат книжки 14x17. В паперовій оправі $3.50. Тепер ... $2.00

В полотняній оправі $4.50. Тепер ... 2.75

В гарній люксусовій оправі $6.00. Тепер ... 3.50

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 707, оправлений. Ціна $2.50. Тепер ... 1.75

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 309, видання Українського Слова. Ціна $1.50. Тепер ... 1.00

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-ох томах, в гарній оправі. Ціна $8.50. Тепер ... 5.00

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5-ох томах, звичайна оправа. Ціна $15.00. Тепер ... 7.50

Замовлення слати до:

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НАГЛИЙ СУД.

(22)

Промова д-ра Глушкевича.

Високий Наглий Суде, Вельмишановні Панове Судді!

Маю честь звернутися до вас як оборонець оскарженого Зенона Коссака. Звертаюся до вас з моїми найскритшими і найтайнішими думками, які нуртують у мойому мозку і в моїй душі вже дуже довгі роки і які хочу тут як на сповіди виповісти вам в тій великій грізній справі. Двацять кілька років тому, коли я зложив уряд судді, запитаний, чому так поступаю, я відповів: „не знаю, що то є смерть". Уставодавці і судді шафують тим виразом, я одначе не можу собі відповісти на це, що то є смерть. І думка ця нуртує в моїм мозку вже десятки літ. Може ще від тих перших хвиль, коли я як молодий аплікант сидів і слухав слів: сендзя повзьол пшеконане" і тоді зродилася в мені думка про ту страшну недосконалість всіх засобів і способів, при помочи яких справедливість шукає доріг до правди. Шукає тих доріг і покликується на такі самі недосконалі і законспіровані інстанції як переконання, совість, сумління. І тоді зродилося в мені питання, на яке я досі не маю відповіди, а таксамо як ніхто не може мені відповісти, що це є смерть, не може сказати мені, що це є переконання. Чи вільно наприклад на підставі здогадів узнати винним чоловіка, стосуючи власне такі інстанції як переконання, або совість. Що це є переконання? Чи це є функція мозку, чи тільки чувство почувань? Що властиво є то переконання, слово, котрого вживаємо в ріжних значіннях — не знаю дотепер і ніхто мені на це не дає відповіди. Чи переконання є основане на льоґіці, чи власне тому переконання є такою небезпечною інстанцією наших ділань і вирішувань і постанов, що воно власне не знає льоґіки, що льоґіка є чужа переконанню, бож льоґіка, як і математика, є одна в усій людськости в цім світі, а навіть здається у цілій вселенній. А з переконання якіж бачимо картини?

Пан прокуратор, який оскаржив Коссака, не зробив цього проти свого переконання і я, коли виступаю з його обороною, також переконаний у його невинности, а суд судить і скаже, що прийшов на підставі свого переконання до такого, а не іншого висновку, але й тут серед суддів дуже часто один має відмінну думку, якому її диктує його переконання, інше від переконань двох інших суддів. Одна інстанція судейська устійнює таке своє переконання, друга зовсім щось протилежного, а третя знов щось іншого.

Питаю, що це є переконання? І, прошу Високого Суду, здається, що людськість від найдавніших часів і тисячіліть страдає над цим питанням, бо вже кодекс Гамурабі покликувався на якісь речення, про які можемо вносити, що мали щось спільного з т. зв. доказовими теоріями. Вже знали, що переконання це річ якась ірраціональна і старалися відгородити цю функцію якимись межами і щойно нове законодавство установило це судейське переконання як якийсь абсолют і мусів би я запитати, чи переконання то т. зв. переконання та ірраціональна і ірреальна невідома, зглядна сила, що називається переконанням, чи може вона мати дійсно той привілей, що може бути збудована і на фальшивих преміях або на премісах, в яких бракує одно, чи кілька звен?

Судили дісельдорфського опиря і як судді так експерти признали свою експертизу, що після їх переконання Кіртен є психічно і кримінально невідповідальний і судді після того переконання узнали його винним і засудили. І мимо багатьох протестів вчених, психіятрів і політичних кол міністер після свого найкращого переконання затвердив той засуд і Кіртена повішено, а протоколу секції і досі не подано до публичного відома.

Ставав тут перед судом у Львові оскаржений за морд Чопак. І його повішено, а секція виказала повний заник одної частини мозку, а чейже судді засудили його з переконання, і зі щирого переконання. Тут бачимо власне, що таке судейське переконання є річю ілюзоричною, непізнаною, ірраціональною і в кожному разі, уживаючи модерного слова, зглядною. І чи це переконання збудоване на льоґіці, тій одинокій вселюдській льоґіці, чи це щось іншого, що не конечно мусить знати льоґіку? І нуртує в моїй душі і в моїм правничім мозку друге льоґічне питання: Що це є сумління, совість суддів? І тут прийдемо до переконання, що це не є точно означене і все одно явище. Совість на протязі тисячиліть змінялася, бо й вона має свою експанзію, свій розвій. Зпочатку вона була правилом моральним невеличкої ґрупи, опісля більшої, опісля племени, цілого народу, тепер нації, а була і совістю раси і може бути совістю цілого людства. Маємо ріжні категорії совісти і експанзія її зміряє не тільки вшир, але й у глибину. Маємо совість одної кляси, одної верстви. Найбільш виразною ґруповою совістю є совість національна. Вищою від неї може бути хіба совість загально людська. І совість віками зміняється. Бо чи совість у нинішньому розумінні є совістю тих равбріттерів, котрі, коли закладали свої замки, вважали за можливе і совісне закопувати живцем в землю вагітну жінку? Це диктувала йому совість і рівночасно родилася віра в ньому, що його славний равбріттерський рід буде множитися, богатіти і рости в силу. Або зуб за зуб, око за око. Це також вираз совісти даної епохи, даної раси. І недавно були ті часи, де з глибокою і найкращою, найспокійнішою совістю засуджували судді на спалення на костирі. І тут також не йшли вони проти своєї совісти а проявляли те, що диктувала їм їх судейська совість. Або хочби такий клич нової людської совісти, який проголосив великий росіянин Толстой: „Давольно крови!" Це також є один рід совісти, совісти цілком противної тій, яка проголошувалася рівночасно на другому кінці світа.

Чимжеж в такому разі має бути совість судейська? Чи також має вона бути пристосована до якоїсь певної ґрупи, кляси, чи нації? Є країни, де домінуючою є національна совість. Є й така країна, де домінує і про все рішає революційна совість. Може бути уведена і вселюдська совість. А та, колиб мала заслужити на назву ідеальної совісти, мусіла би бути функцією не ірраціональною, а функцією льоґіки, мозку людського, отої людської математики, яку кожний з нас носить у собі. І прошу панів суддів, наша цивілізація, наша культура правнича в цьому напрямі щораз більше схиляється. А коли наша судейська совість має бути раціональною цінністю, наші конклюзії мусять опиратися тільки на фактах. Старий і мудрий Римлянин сказав „Дай мені факти, дам тобі справедливість", але так є написано, і тільки написано. І було в римському праві таке, що коли суддя не міг рішитися, на котру сторону прихилитися, мав право сказати: не квід. І нічого іншого не міг мати римський уставодавець на думці, коли це установлював, як тільки те, що можна в судействі стрінутися з фактом, який буде ілюзоричний, ареальний, бо вже навіть тоді люди багато знали про т. зв. ірраціоналізм, а ми з цього собі до цієї пори не здаємо справи. Німецькі історики допера в останніх роках трактують це питання, що є щось ірраціонального в людській історії народів і в подіях історичних, що є якась сила недосліджена, але яка все таки є і проявляється.

Мусимо признати, що і в тій тисячлітній драмі двох народів, які замешкують цю землю в цій драмі, в якій на кожному кроці в кожній секунді проявляється щось, що не дасться виясните тим, що великий грецький фільософ назвав „людським розумом", що в тій величезній драмі тих двох великих комплексів, що складаються з міліонів людей, нема людей, нема одиниць, котрі могли би прийти до висновку, чисто розумового, нема людей таких, — які малиб талан, які володілиб штукою розуміти і впливати на чужу національну психіку, котрі зналиб чужий, так сказатиб, психольоґічний комплекс і зумілиб розбурхані схвильовані пристрасти в чужій національній психіці перетворити в чувство, диктоване розумом, в чувство жичливости. І тут власне стрічаємося з тим ірраціональним первнем, який дуже часто є альоґічний.

(Дальше буде)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

СТЕМФОРД, КОНН.

Листопадове Свято.

Заходом Українського Громадянського Клюбу в злуці з товариствами і парохією відбулося 11 грудня 1932 р. Листопадове Свято. По Службі Божій о. Федаш відправив панахиду по поляглих борцях за волю України, а по панахиді відбулася збірка, яка принесла 6 долярів і 8 центів.

Вечером відбувся концерт. Вступне слово виголосив М. Ґайовський, предсідатель Комітету Листопадового Свята, а головну промову виголосив добродій Д. Галичин. Місцевий хор „Боян" під дірігентурою П. Шавінського, а також шкільний хор виконали добре співи й деклямації. Деклямували: „Стрільці Січові" С. Коривчак, „Доля України" В. Круліковський, „Батько й син" А. Лисобей, „Україно, Ненько Рідна" А. Наумець і А. Бриян. Скрипкове сольо відограла панна Д. Кресан. На пяні грали А. Панасюк і Ол. Кругляк. Т. Пастущак завізвав присутних, щоби повставали з місць і тим ушанували память наших незабутніх героїв і закликав присутних до жертв. Збіркою занявся місцевий хор.

Жертви зложили: Укр. Гор. Клюб 15 дол.; Бр. св. Михаїла 10 дол.; по 5 дол.: Бр. св. Петра й Павла, Сестр. Пресв. Діви Марії і Укр. Молод. Клюб; по 2 дол. зложили: П. Вальчук, Т. Пастущак, А. Кругляк, С. Панасюк, П. Вальчук, І. Михайлишин; по 1 дол.: В. Карий, И. Хома, М. Ґайовський, М. Словінський, С. Топольницький, І: Кресан, Марія Панасюк, Анна Блащук, Анна Кара, Юлія Хома, Ксеня Пастущак, К. Вальчук, П. Качалуба, Г. Г. Заплатинський, І. Чарковський, о. Федаш, І. Тирчак, А. Городиський, Н. Когут, С. Лисобей, С. Корінь, К. Кульґович і Н. Н.; по 50 цнт.: В. Бреян, С. Коривчак, А. Чарковська, П. Хома, Й. Тирчак, М. Кругляк, П. Круліковський. Дрібних жертв було 3 дол. 78 ц. Зі вступу 20 дол. 65 ц. З панахиди 6 дол. 8 ц.

Загальний прихід був $120.41
Розхід 57.50

Осталося чистого приходу $62.91

Ці гроші вислано через „Обєднання": 31.45 на українських інвалідів, а 31.46 на боєвий фонд.

Комітет Листопадового Свята.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Жертва на УВО.

На зборах Молодечого Товариства, котре істнує при Українській православній церкві св. Володимира, велась дискусія про положення Рідного Краю й як молодіж повинна інтересуватись теперішними подіями. Припоручено, щоб екзекутива Товариства старалась діставати всякі інформації з Рідного Краю. При тій нагоді ухвалено одноголосно виасиґнувати з каси $5 на УВО і післати їх через Обєднання, що уряд і зробив.

Текля Хмелик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

З нагоди Листопадового Свята відбулося в неділю, 20. листопада м. р., в українській пресвітеріянській церкві поминальне богослуження по поляглих борцях за волю України.

Підчас богослуження співав хор під управою проф. Ю. Кириченка. Проп. В. Кузів виголосив проповідь про боротьбу за волю. Між іншим проповідник сказав, що воля є те, до чого найбільше стремить людина й нарід. За волю йшли та йдуть найбільші жертви, чи то за волю релігійну чи політичну. Всяка воля здобувається боротьбою й кровю героїв.

Український нарід видав з себе героїв, які віддали в боротьбі за волю своєї Батьківщини все, що мали, й своє життя. Память їх ми тепер шануємо. Разом з тим проповідник закликав памятати за тих, що з тої боротьби вийшли живими, але покаліченими і тепер коротають своє життя інвалідами; а також памятати й за тих, що завзято продовжують боротьбу, хоч приходиться за це покутувати по ворожих тюрмах.

По проповіди хор відспівав „Боже Великий Єдиний". Відтак відбулась збірка; а присутні повстанням з місць, мовчанкою, яка тревала 5 хвилин, вшанували память поляглих борців. Серед тиші хор почав співати, мов легоньким вітром, „Вічная Память", що зробило на всіх сильне враження.

Збірка принесла $20, які вислано інвалідам і політичним вязням до Рідного Краю через Обєднання.

О. Ш.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

На потерпівших у ліськім повіті.

З ініціятиви Українського Горожанського Клюбу й заходом усіх українських організацій в нашій громаді був уряджений пікнік дня 3. вересня м. р. Прихід з пікніку призначено на тих, котрі потерпіли від ляцького терору на Лемківщині в ліськім повіті.

З пікніку прийшло чистого доходу $25. До того на зборах Горожанського Клюбу додали: Н. Іванішак, М. Паньків і К. Корнак по $1. — Разом $28 вислано через Обєднання до Рідного Краю на призначену ціль.

Ілія Каменюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На політичних вязнів.

Гром. Е. Душняк переслав через Обєднання $20 на політичних вязнів у краю. Гроші ці він зібрав на забаві з нагоди другої річниці Товариства Золота Липа.

МІНЕАПОЛІС, МІНН.

На інвалідів і на УВО.

Гром. Г. Ґреськів переслав через Обєднання $38.01. Гроші ці зібрано на концерті в честь поляглих героїв. Призначено на інвалідів $20 і на визвольну боротьбу $18.01.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Народний Дім на Лемківщині.

Громадянин К. Качуряк переслав через Обєднання збірку в сумі $270, які призначено на Народний Дім у Полянах Сировичних, на Лемківщині.

НАНТІКОК, ПА.

На інвалідів.

Отець Ф. Грушецький переслав через Обєднання $6.30, які були зібрані підчас панахиди в церкві св. Миколая. Гроші призначено на інвалідів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ
5 акрів землі, дім 6 кімнат, добра вода, на кавнті Гайвей, близько Sacanda Lake. Ціна $675. 28-30
SCOTT EDDY,
R. F. D. 1, Galway, N. Y.

КАЛЄНДАР
ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ на 1933 рік 50 ц. З пересилкою 55 ц. 12 календарів за $5.00.
Малу суму висилайте марками.
SURMA, 28-3
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

НА ПРОДАЖ ФАРМА
НА ГОДІВЛЮ КУРЕЙ, нове місто, 5 акрів, половина чистої землі, а решта сосновий ліс. Дім 6 кімнат, фармерські знаряди, гарадж на 2 автомобілі, нові курники на 2,000 курей, 100 курей які несуться, замовлено 2,000 курчат. Один пів-тоновий Форд трок. Ціна всего $4,500. Готівки після умови. Голоситись до: 28-31
A. GURSKY,
P. O. Box 63, Dorothy, N. J.

НОВИНА
ЖЕНЩИНИ І МУЖЧИНИ!
Як ви без роботи, або заробляєте замало, а хочете поправити свою будучність, пришліть 3 ц. марку, а ми вам вишлемо всі інформації. 24-33
GREEN LITE LABORATORY,
NORTHAMPTON, PA.

HERMAN TURKEL
АДВОКАТ
51 CHAMBERS ST., NEW YORK, N. Y.
Я говорю по українськи.

ПОВІДОМЛЕННЯ.
Д-р Н. Я. МИХАЛЕНКО
УКР. ЛІКАР-ХІРКУРҐ І АКУШЕР,
ПЕРЕНІС СВІЙ ОФІС
З ФИЛАДЕЛФІЇ ДО КЛІВЛЕНД, О.
під число 3015 W. 14th Street,
CLEVELAND, OHIO.
Tel. ATlantic 3929.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-5625.
Урядові години: рано від 11 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 9 до 10 рано.

666
ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ
Здержить простуду в однім дни, біль голови або невральґію в 30 мінутах, малярію в 3-ох днях.
666 МАСТЬ на ПРОСТУДУ ГОЛОВИ.
Найуспішніші відомі досі средства.

ХТО ХОЧЕ КУПИТИ ЯКУ РЕАЛЬНІСТЬ
хай зголоситься до нашого бюра. Ми маємо на продаж доми в ріжних околицях, ґросерні, бучерні, кенді-стори, всі по дешевих цінах.
Обезпечуємо від огня доми, склепи, автомобілі і т. д.
Висилаємо гроші в долярах до всіх частей світа.
Нотаріяльне бюро перепроваджує старокраєві справи.
Виробляємо правосильні контракти купна-продажі.
Можете голоситися до нашого бюра устно або письменно. 276
INTERNATIONAL EXCHANGE CO.,
30 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
(між 2-гою і 3-тою Евенею, близько гр.-катол. церкви).
Tel. Drydock 4-1402.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНГЛІВ.

(63)

Та Блейк не пробив своїм мечем горла переможеного ворога. Він звернуся з бік князя й голосно сказав: „Ось тут лежить хоробрий і славний лицар, з яким я властиво не маю сварки. Я його пощадив, щоб зберегти для тебе, князю, цього відважного й славного лицаря!" А потім, переводячи свій зір на княжну Ґвінальду, закінчив: Дарував я йому життя й для тих, котрі люблять його". Після того він спокійно повернувся, відсалютувавши князеви, й твердою ходою пішов до свого намету.

Зпочатку всі довкола притихли, здивовані небувалим тут учинком, але скоро почулися голоси похвали його лицарського вчинку, які вкрили грімкі оплески. Всі схопилися на ноги, витаючи свого нового героя й улюбленця. В нameті слуги пособили Блейкови роздягнутися з важких сталевих шат. Вони зпочатку думали, що він боявся вбити свого противника, але потім зрозуміли його вчинок і радісно витали його. Лише сер Річард завважив, що це, хоч гідний учинок, але нерозумний.

„Ти думаєш, що я вбив би людину, яка безпомічно лежала біля моїх ніг? Не вже ти так думав?" запитався Блейк свого приятеля. „Він знав, що йде на смерть, коли пішов проти тебе. Все те, що він зробив супроти тебе, вимагало його смерти. Ти тепер ще більше погіршив своє становище. До його заздрости до тебе через Ґвінальду в нього тепер повстало ще проти тебе обурення й злоба. Сер Малюд тепер буде мститися. Я знаю його!" — закінчив сер Ричард.

Того вечора князь урядив великий бенкет на честь нового героя й улюбленця Німру. За величезним столом сиділи лицарі та їх дами, а біля самого князя, на почесному місці, сидів Блейк. Перший тост випито на заклик князя „за найхоробрішого лицаря й найліпшого кавалера в Німрі, сера Джеймса!" Блейк дивився прямо в очі княжни Ґвінальди, яка сиділа проти нього. Їх очі кілька разів стрілись, але він не міг прочитати в них, як тепер вона ставиться до нього.